

Verslag werkbezoek DOS, november 2019

Het bestuur van DOS, de stedenband Doetinchem-La Libertad, besloot dat het weer tijd werd voor een werkbezoek aan onze zusterstad La Libertad in Nicaragua. Onze counterpartorganisatie, Fundación Crecemos Juntos, had een aantal projectvoorstellen ontvangen en zelf ook aanvragen gedaan. Om deze projectplannen goed te kunnen bespreken is het belangrijk dat je met de betrokkenen om tafel kunt zitten. Bovendien was er net een nieuwe administratief medewerkster aangesteld op het kantoor van FC Juntos, dan is het altijd goed om kennis te maken.

De politieke situatie in Nicaragua is nog altijd zeer zorgwekkend. De repressie vanuit de regering gaat door, meer dan honderd politieke gevangenen zitten nog vast. Oplossingen via dialoog of eerlijke verkiezingen zijn nog niet in zicht. Bij onze counterpart FC Juntos zijn meerdere politieke stromingen vertegenwoordigd, er wordt goed samengewerkt.

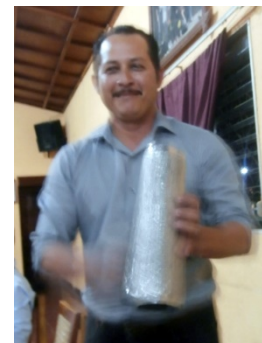
Op 10 november stappen twee bestuurleden van DOS in het vliegtuig: Jan Smit, als contactpersoon voor het woningbouwprogramma en Monic Schaapveld, als secretariaatsmedewerkster en tolk.

Maandag 11 november

De heenreis ging voorspoedig. Op het vliegveld van Managua worden we opgehaald door Dr. Byron Blandón, de voorzitter van FC Juntos en het oud lid Yamileth Miranda. Rond 4 uur komen we aan in La Libertad, daar krijgen we een enorm ontvangst door leerlingen van de José Reyes Canales-school, bestuursleden van FC juntos en vertegenwoordigers van de gemeente.

In de avond is er nog weer een welkomsfeest voor ons georganiseerd met muziek en dans, en eten natuurlijk, aangeboden door gemeente La Libertad. De burgemeester, Cenelia Ocón Ruiz, is ook aanwezig. Het vorig jaar opgerichte gemeentelijk koor brengt vele nummers ter gehore.

Dinsdag 12 november

Overleg met het bestuur van FC Juntos

Aanwezig: voorzitter Dr. Byron Blandón Paz, penningmeester Danilo Lazo Vega, bestuurslid Marta Núñez García, administratief medewerkster Yamileth Campos Romero en later in de ochtend de secretaris Irinia Rizo Urbina. De boekhouder don Luis Centeno is ook aanwezig.

Jan vertelt over de situatie in Doetinchem, dat er komend jaar heel veel bezuinigd moet worden, en over het visiedocument dat we naar de gemeenteraad hebben gestuurd.

Op het programma stond eigenlijk dat we gisteren een overleg met het bestuur zouden hebben, over de algemene situatie en over de planning van het werkbezoek. Dit gaan we vandaag doen, maar we beginnen met de financiën omdat de boekhouder aanwezig is. Hij overhandigt ons uitdraaien met een heleboel cijfers over de maand oktober. De boekhouder maakt iedere maand de overzichten van de inkomsten en uitgaven via de kas, de inkomsten en uitgaven via de bank en de balans. Het ziet er allemaal ingewikkeld uit, maar deze manier van boekhouden is hoe de belasting wil dat je het aanlevert. Op Jan's vraag of het echt nodig is dat er iedere maand een balans wordt opgemaakt, geeft don Luis aan dat dat een vereiste van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is. Bij dit Ministerie moet je je als stichting inschrijven. Er kan een onaangekondigde inspectie komen en als je de boekhouding dan niet op orde hebt, krijg je een boete. De NGO's worden de laatste jaren nog strikter gecontroleerd.

De algemene conclusie over de financiële situatie is dat er in oktober meer geld uitgegaan is dan dat er binnengekomen is. Jan legt weer uit dat er afgesproken was dat van de afbetalingen van de huizen, wat per maand het bedrag van 1.800 dollar is als iedere begunstigde betaalt, er 1.000 dollar op de huizenrekening gezet kan worden en 800 dollar op de algemene rekening. Deze 800 dollar is gebaseerd op een berekening van de kosten die FC Juntos maandelijks maakt. Dit bedrag omlaag brengen is niet mogelijk, dus moet er gekeken worden naar het verhogen van de inkomsten. De boekhouder was niet op de hoogte van deze afspraak, maar begrijpt de bedoeling ervan. Op de algemene bankrekening stond een dusdanig laag saldo dat de bank de rekening geblokkeerd had. Jos had wel de projectgelden naar deze rekening overgemaakt, FC Juntos heeft flink moeten praten bij de bank om de rekening gedeblokkeerd te krijgen, maar dat is gelukt.

FC Juntos vertelt dat er onlangs weer verkiezingen voor het bestuur geweest zijn. Ook dit is een van eisen waar ze vanuit het ministerie aan moeten voldoen. Het zittende bestuur is herkozen, de bestuursleden zijn tevreden met de samenstelling en de onderlinge samenwerking. Alles wordt besproken en in consensus worden besluiten genomen. Wij in Doetinchem zijn ook blij met het nieuwe, slagvaardige bestuur. Een probleem is wel dat de bestuursleden andere werkzaamheden hebben en niet veel tijd aan FC Juntos kunnen besteden.

Dr. Byron zegt dat toen dit bestuur aantrad, FC Juntos zo goed als failliet was. Wat dat betreft staan ze er nu beter voor. Dit bestuur heeft zich erg ingespannen om de terugbetalingen voor de huizen omhoog te krijgen. Ze zijn bij alle begunstigten langs geweest. Er komen nu meer betalingen binnen, en een paar probleemgevallen zijn opgelost. Ze beseffen wel dat de financiële situatie nog steeds niet rooskleurig is.

De boekhouder heeft ook een overzicht over de binnenkomende betalingen van de huizen en van de achterstanden die bewoners hebben. Hij maakt daarvan iedere maand een overzicht. Hij heeft nu ook een kolom opgenomen waarin staat wat de laatste maand is dat iemand betaald heeft.

Hij geeft advies aan FC Juntos over de financiën en ook over andere eisen vanuit de overheid. Bijvoorbeeld dat ze projecten die in uitvoering zijn, zoals nu de keuken bij de school, goed moeten superviseren en administreren. De overheid vraagt nu veel meer details over projecten die via buitenlandse donaties worden uitgevoerd.

We hebben nog even het programma doorgenomen. Marta werkt in het gezondheidscentrum (afdeling statistieken) en gaat met ons mee naar het gesprek met de directeur, evenals doctor Byron. Marta geeft uitleg over de aanvraag, waar die op gebaseerd is: het huidige echoapparaat waar ze ook het platteland mee opgingen is stuk. De mobiele kliniek van de overheid is nu in La Libertad, die beschikken over een echo, dus daar kan nu gebruik van worden gemaakt, maar de mobiele kliniek is slechts tijdelijk hier. FC Juntos heeft er bij de directeur op aangedrongen voor niet-mobiele apparatuur te kiezen, want die gaan langer mee. Jan geeft aan dat we wel contact willen leggen met een importeur van medische apparatuur. Het gezondheidscentrum werkt met een vaste leverancier. Het centrum heeft wel een eigen begroting, maar dit soort apparatuur wordt vaak via donaties geregeld, dat geldt voor bijna alle ziekenhuizen.

We bespreken ook even de aanvraag van FC Juntos voor een nieuw dak en watertank. Het gaat alleen om het onderstel waar nu de twee tanks op staan, één tank is nog bruikbaar. En ze hebben al een nieuwe tank. De inzet voor het overleg met de burgemeester is om te komen tot een samenwerking voor de financiering van dak en tank en constructie.

Marta en Dr. Byron hebben al wel een brief hierover ingediend bij de burgemeester.

Bestuurslid Irinia, die ook onderdirectrice van de José Reyes Canales-school is, gaat mee naar het gesprek met de directrice van de school waar nu de keuken bijgebouwd wordt.

De prachtige, in Doetinchem gemaakte chocola wordt plechtig overhandigd aan de bestuursleden en aan Yamileth. Ze zijn er erg guldd mee!

Overleg met het stroomgebiedcomité

Aanwezig: Danilo, Mario, María Esther, Omar en later ook de technicus van een zonnepanelenbedrijf.

Danilo vertelt dat ook zij onlangs een nieuw bestuur hebben gekozen. Danilo is herverkozen als voorzitter, María Esther Lazo is penningmeester en heeft een finca in het stroomgebied, Mario Lazo is de vicevoorzitter, Adolfo Enrique Lazo is secretaris en Omar López Cruz is gewoon lid. Danilo en Omar zijn ook FC Juntos-lid. Ze zijn blij met de nieuwe samenstelling, ook omdat er twee jongeren bij zitten.

Het zonnepanelenproject is ontstaan om de productie te verhogen, bijvoorbeeld dat boer die een stal met verharde vloer heeft, eerder kan beginnen met melken. Het is een pilotproject om ervaring op te doen als comité over het aanvragen en uitvoeren van projecten. En het dient als voorbeeld voor andere boeren. De criteria voor de selectie van de boeren zijn:

- dat ze 50 tot 60% van het bedrijfsplan dat opgesteld is in het kader van het Schoon Water-project van het Waterschap Rijn en IJssel hebben uitgevoerd,
- dat het huis geschikt is om er een paneel op te leggen,
- dat ze zorgvuldig omgaan met het milieu.

Over verdere voorzetting na de pilot-fase hebben ze nog niet nagedacht.

Jan legt het idee van een revolving fund voor. Je zou dan moeten kijken hoeveel de boeren kunnen betalen per maand en dan berekenen in hoeveel tijd ze het bedrag afbetaald hebben. Staat er voldoende saldo op de rekening, dan kan een andere boer een paneel krijgen. Dit idee zien ze wel zitten.

Ze hebben een technicus van het bedrijf dat zonnepanelen installeert en waarvan ze een offerte hebben gekregen, uitgenodigd voor dit overleg. Hij vertelt dat hij al een aantal voordelen voor elkaar heeft gekregen voor dit project, dat de offerte al lagere prijzen heeft dan normaal. Ook geeft hij technische uitleg. Jan start vervolgens de onderhandelingen over de prijs en het lukt om er nog een aanzienlijk bedrag af te krijgen. Op de accu's zit slechts anderhalf jaar garantie. Dat is, zegt de technicus, al een half jaar langer dan gangbaar. De levensduur van een accu is hier in Nicaragua tweeëneenhalf jaar. Het is niet gelukt om een langere garantieperiode voor elkaar te krijgen. Op de panelen zit 10 jaar garantie.

Afgesproken is dat de technicus een nieuwe offerte stuurt met de onderhandelde bedragen. Die offerte is geldig tot en met 31 december. We hebben toegezegd voor die datum de opdracht te geven, de installatie kan dan later, in 2020.

Met het stroomgebiedcomité is verder afgesproken dat ze Jan op korte termijn doorgeven wat het bedrag is dat de boeren per maand kunnen betalen, zowel voor een paneel van 100 watt als voor 200 watt. Op basis daarvan zal Jan de berekening maken voor de aflostermijn en wanneer ze dan een volgend paneel kunnen kopen. Ook zal Jan een concept uitwerken voor het contract met de boeren, daarin komt onder meer te staan dat reparaties of vervanging van de accu voor rekening van de boer is.

Woensdag 13 november

Overleg met bestuursleden FC Juntos

Aanwezig: voorzitter Dr. Byron Blandón, vice-voorzitter Denis Urbina en medewerkster Yamileth

Jan vertelt eerst wat we gisterenmiddag bereikt hebben. Ook zij zijn voorstander van een revolving fund, de boeren weten dan hoeveel zo'n systeem kost en zullen er zorgvuldiger mee om gaan.

Daarna gaan we over op het onderwerp woningbouw. Jan heeft op basis van de cijfers die we gisteren hebben gekregen een overzicht gemaakt van de achterstanden in de afbetalingen. Dat is een flink bedrag. Als er niet voor gezorgd wordt dat de bewoners beter afbetalen en bij zijn met de betalingen, dan zal FC Juntos niet lang meer bestaan. In oktober is er meer uitgegeven dan er binnengekomen is. In de kosten valt niet echt veel meer te bezuinigen, ze gaan dit wel bekijken op basis van een overzicht van de vaste lasten dat Yamileth zal gaan maken. Maar de inzet is om meer inkomsten te verkrijgen. Als alle bewoners netjes hun bedrag afbetalen, dan moet er ongeveer 1.800 dollar binnenkomen. Aan de eerder gemaakte afspraak om daarvan 1.000 dollar op de huizenrekening en 800 dollar op de oude rekening te sorteren, hebben ze zich niet gehouden. Bovendien zien ze het niet als haalbaar om iedere maand zoveel aan afbetalingen binnen te krijgen. Uiteindelijk is de tijdelijke afspraak gemaakt dat ze gaan voor 1.500 dollar per maand aan afbetalingen, waarvan ze 500 op de huizenrekening storten en 1.000 dollar op de oude rekening voor de lopende kosten. Als de financiële basis eenmaal beter is, kan deze verhouding bijgesteld worden.

Overleg over de door FC Juntos ingediende projectaanvragen

Aanwezig: Dr. Byron, Irinia, Omar, Danilo en Yamileth

Op de agenda staan de twee projecten die FC Juntos ingediend heeft en de plannen rond activiteiten in de Casa de la Hermandad, het mooie, grote pand waar FC Juntos kantoor houdt, vergadert en activiteiten organiseert.

Dr. Byron geeft eerst een samenvatting van hetgeen we in de ochtend besproken hebben, daarna gaan we over naar het voorstel om de zinkplaten op het dak van de Casa de la Hermandad te vervangen. Dat dit noodzakelijk is, is van de buitenkant al vast te stellen. Bovendien lagen er na een flinke tropische stortbui later in de middag meerdere plassen water op de vloer. Er is nu een nieuw soort zinkplaat op de markt, met een aluminium coating, en dus een veel langere levensduur. FC Juntos wil graag deze platen gebruiken. Denis gaat daar een prijsopgave voor vragen.

Bij de watertank gaat het om de constructie waar de tanks op staan. Ze willen een andere systeem toepassen, via een grote verzameltank die ze nu al in de ruimte aan de achterkant van het pand hebben staan. Het water is deze tank wordt dan opgepompt naar de tank op de nieuw te bouwen toren. De pomp hebben ze ook al. De toren wordt van beton en zal lager zijn dan de huidige ijzeren constructie.

Jan benadrukt dat het belangrijk is om prijsopgaves te hebben die alles

omvatten, zodat er niet later nog kosten bijkomen. Ook om met vaststaande bedragen de onderhandelingen met de burgemeester in te gaan. FC Juntos zou het al een hele overwinning vinden als de gemeente de helft van de begroting op zich neemt. Jan zegt dat dat wel het minimum is wat hij zou willen bereiken. We streven naar een toezegging van de burgemeester dat zij de helft van de begroting op zich neemt en dit op zal nemen in de gemeentelijke begroting voor 2020. DOS zegt toe om dan ook de helft bij te dragen. Deze afspraak zal vastgelegd worden in een intentieverklaring. Het is ook belangrijk dat Marta, als raadslid, en de andere FC Juntos-leden de raadsleden benaderen om ze te bewegen om tijdens de bespreking van de gemeentelijke begroting voor dit project te stemmen.

Het laatste agendapunt zijn de ideeën van FC Juntos rond het organiseren van activiteiten in het pand om eigen inkomsten te verwerven. De ruimte wordt al verhuurd voor feesten of vergaderingen. Zo heeft het mijnbedrijf onlangs 4 dagen vergaderd in de Casa de la Hermandad. Bij de huur van het pand zit het gebruik van de tafels en stoelen, de geluidsinstallatie en het schoonmaken inbegrepen. Ze hebben al een aantal reserveringen voor november en december. Jan geeft aan dat je voor de extra's die je aanbiedt een apart bedrag zou kunnen vragen. En vraagt of ze al eens nagedacht hebben over het aanbieden van de catering. Dan neem je degenen die het pand huren het organiseren hiervan uit handen, en het is een onderdeel waar je meer winst uit kan halen. Het bestuur had daar nog niet echt over nagedacht, maar ziet het wel zitten. Ze hebben voldoende contacten met mensen die kunnen zorgen voor de hapjes of die de ruimte kunnen versieren.

Een ander idee is om schoolmaterialen, als schriften, pennen, papier te verkopen in de Casa de la Hermandad, met name gericht op de leerlingen van de school aan de overkant. In de ingang komt dan een vitrine met de materialen. De aan te schaffen materialen willen ze bekostigen met de opbrengsten uit de verhuur van het pand.

We worden uitgenodigd voor het avondeten in de Casa de la Hermandad waar ook gezinsleden van de FC Juntos-leden bij zullen zijn. Dat werd een enorm gezellig samenzijn, met een barbecue en muziek. Don Jesús was natuurlijk weer present met zijn muziekgroep.

Donderdag 14 november

In de ochtend zouden we om tafel met bewoners van de huizen, maar helaas kwam er niemand, dus een bijna vrije ochtend voor ons. Later komt Denis met de prijsopgave voor de zinkplaten met aluminiumcoating. Het is niet heel veel duurder en bovendien gaan ze 40 jaar mee. Denis gaat nu ook een nieuwe prijsopgave voor de arbeidskosten vragen. En toch ook maar voor de materialen voor de toren voor de watertank. Hij belooft dit morgen in de ochtend te hebben.

Overleg in het gezondheidscentrum

Aanwezig: Directeur Eric Centeno Hernández, Marta Núñez en de vertegenwoordiger van de importeur van medische apparatuur

's Middags gaan we naar het gezondheidscentrum, we worden door Marta en de directeur opgehaald in de ambulance. Op het kantoor van de directeur zit de vertegenwoordiger van het bedrijf dat medische apparatuur importeert al op ons te wachten. Het wordt een goed gesprek, de directeur heeft overtuigende argumenten voor de keus van het echoapparaat dat ze willen aanschaffen. Ze zitten zonder, maar de mobiele kliniek is nu in La Libertad, ze kunnen gebruik maken van de echo in deze mobiele kliniek. Zou die er niet zijn, dan moeten de patiënten naar de provinciehoofdstad Juigalpa. De man van het bedrijf legt uit wat je allemaal kunt met dit model en dat is veel. Voor echo's tijdens de zwangerschap of bij gynaecologische aandoeningen, maar ook voor aandoeningen aan het hart, lever, bloedvaten etc. Het heeft ook een 4D waarmee je bijvoorbeeld een waterhoofd of hazelip bij de foetus kunt vaststellen. In Nicaragua zijn weinig bedrijven die dit soort apparatuur importeren, er is er nog een zo'n bedrijf, maar die levert alleen aan overheidsinstellingen. Dit bedrijf levert ook aan privéziekenhuizen en laboratoria. Het merk van dit model is Chinees, maar ze hebben vestigingen in de VS en Europa. Het is een model uit 2018. Op de prijsopgave staat het bedrag van US\$ 25.500, na onderhandeling met Jan komen we uit op 20.000 dollar. Er zit officieel 1 jaar garantie op het apparaat, maar ook na dat jaar komen ze voor onderhoud en reparaties, dat doet een ingenieur van het bedrijf. De directeur kent verschillende artsen die met dit model werken en die zijn erg tevreden. Het centrum heeft twee medewerkers die het apparaat kunnen bedienen. Vanuit het Ministerie mag ieder jaar een algemeen arts naar Managua voor training. Daarna lopen ze stage bij radiologen in het ziekenhuis van Juigalpa. We vragen naar mogelijkheden voor financiering door de overheid, maar die geeft prioriteit aan regionale ziekenhuizen en ook die moeten vaak voor dit soort apparatuur externe financiering vinden. Het vorige apparaat was een donatie van het Canadese mijnbedrijf, maar die is net overgenomen door een ander Canadees bedrijf. Daar worden nu mensen ontslagen, dus weinig kans dat ze projecten willen ondersteunen.

We spreken af dat de vertegenwoordiger een nieuwe prijsopgave stuurt met het overeengekomen bedrag. Als alles rond is, zal er een contract komen tussen FC Juntos en het gezondheidscentrum.

Na het gesprek krijgen we een rondleiding door het centrum. Er vinden hier 35 bevallingen per maand plaats. Tijdens de dengue-epidemie in Nicaragua hebben ze een tijdelijke ziekenkamer ingericht voor mogelijke dengue-gevallen, maar uiteindelijk waren er slechts 2 gevallen. Alle zorg is gratis en de medicijnen die de interne apotheek biedt ook.

We zijn uitgenodigd om 's avonds bij Lilian, die we vorig jaar hebben leren kennen, langs te gaan. Haar moeder Rebeca is er ook, zij is een begunstigde van de FC Juntos-woningen. Lilian heeft een medisch laboratorium. We laten haar de folder van het echo-apparaat zien, ze vindt het een erg goed apparaat. Het merk kent ze ook, ze heeft veel apparatuur van dit merk in haar laboratorium staan en ze is er erg tevreden over. Een goede keus dus.

Vrijdag 15 november

Overleg over de afronding van de bouw van de keuken op de José Reyes Canales-school

Aanwezig: Directrice Zela María Almanza Janson en de onderdirectrice Irinia Rizo Urbina

In de ochtend gaan we naar de school waar ze de keuken aan het bijbouwen zijn. We worden ontvangen door de directrice Zela Amanza en Irinia, die ook lid van FC Juntos is.

De directrice bedankt ons voor de ondersteuning voor het afbouwen van de keuken. Ze hadden zelf via de verkoop van drinken en hapjes geld ingezameld waarmee ze de eerste muren hebben gebouwd. Als de keuken klaar is kunnen de drie moeders die aan de beurt zijn om de schoolmaaltijd te bereiden, dit in de keuken doen. Alle leerlingen krijgen een maaltijd, zowel de ochtend- als de middaggroep. De rijst, bonen, olie en een granenmengsel met veel voedingsrijke

elementen komt vanuit de centrale overheid. Uit eigen middelen kunnen ze soms ook kaas of eieren bieden. Er wordt een rooster gemaakt voor de moeders, die moeten dan wel eigen pannen en ander keukengerei meebrengen.

In totaal zijn er nu 1.142 leerlingen, kleuterschool en lagere school. Het aantal leerlingen groeit jaarlijks, ook omdat er gezinnen uit andere delen van het land naar La Libertad komen om hier werk te zoeken bij de goudmijn. Ze komen klaslokalen te kort. Aan het begin van het schooljaar is de verantwoordelijke infrastructuur van het Ministerie van Onderwijs geweest om de situatie te bekijken. De directrice hoopt dat er volgend jaar lokalen bijgebouwd gaan worden. Verf om de buitenkant te schilderen hebben ze al wel van het Ministerie gekregen. In de grote vakantie, van 28 november tot half februari, gaat er geschilderd worden.

Er werken 28 leraren, een bibliotecaresse, 2 directieleden en 2 in de administratie. Vijf kleuterscholen in andere wijken vallen ook onder deze school.

In het onderwijsprogramma zit ook voorlichting over seksuele en sociale aspecten. Dit gebeurt in samenwerking met de Ministeries van het Gezin, van Gezondheid en de politie. Thema's zijn huiselijk geweld, seksualiteit, kinderarbeid en dergelijke. Ook worden kinderen waarvan men denkt dat er dit soort problemen spelen, goed in de gaten gehouden door deze externe instituten.

Ook Plan Nicaragua heeft een programma hier; 32 leerlingen uit vier vierde-klassen gaan 1 keer per week naar een workshop van 2 uur, over hetzelfde soort thema's als hierboven genoemd. En op een vast moment gaan deze leerlingen in een klas vertellen wat ze in de workshop geleerd hebben.

Ook is er de 'school voor de ouders', hier krijgen de ouders informatie over opvoeding, normen en waarden en dergelijke.

Uit de scholen in La Libertad is deze school uitgekozen, vanwege het hoge aantal leerlingen, voor het overheidsprogramma waarbij de school aangesloten wordt op internet en alle leerlingen een tablet krijgen. De tablet is zodanig geprogrammeerd dat er alleen toegang is tot educatieve informatie. De tablets blijven op school. Komend schooljaar krijgen ze deze tablets.

Na dit gesprek gaan we kijken hoe ver het staat met de keuken. Ze hebben gebruik gemaakt van twee bestaande muren, waar ook al een dakconstructie op zat. De twee muren om de ruimte af te sluiten hebben ze met eigen middelen gebouwd. De bouwvakkers waren nu stucmuren aan het aanbrengen. Alle materialen zijn al gekocht, die liggen opgeslagen in de afsluitbare ruimte ernaast. Er komen nieuwe zinkplaten op het dak en er wordt een aanrecht geïnstalleerd. Helaas was degene die de begroting heeft gemaakt vergeten er ook een deur in op te nemen en ook het hekwerk voor de deur en het raam was hij vergeten. Irinia zegt dat ze via de verkoop van eten en drinken het geld hiervoor bij elkaar willen krijgen. De leidingen voor het aansluiten van het water zaten er gelukkig wel in de begroting. De directrice zegt dat ze geen problemen met het water hebben, dat er elke dag water uit de kraan komt. Er moet nog wel veel gebeuren. De directrice gaat ervan uit dat het volgende week afgerond wordt, wij denken dat ze nog wel wat meer tijd nodig hebben. Maar zeker is dat het voor het begin van het volgend schooljaar klaar is. FC Juntos doet de monitoring en zorgt dat de verslagen ingeleverd worden.

Overleg met de gemeente La Libertad

's Middags staat het overleg met de burgemeester op het programma. Denis heeft ons voor dit gesprek de nieuwe prijsopgaves laten zien. Op basis daarvan maakt Jan het overzicht van de kosten voor de vervanging van het dak en de vervanging van de constructie voor de watertanks. Zo gaan we goed voorbereid het gesprek in.

Naast de burgemeester komen druppelsgewijs ook raadslid en FC Juntos-lid Marta, raadslid en secretaris FSLN Ivania, de viceburgemeester Leonel, en de verantwoordelijke technische opleidingen Dina en de gemeentelijk manager aanschuiven.

De burgemeester begint met te vertellen welke projecten de gemeente uitvoert. Door de onrusten vanaf april vorig jaar zijn de gemeentelijke inkomsten via belastingen omlaag gegaan, maar desondanks hebben ze in 2018 80 en in 2019 30 huizen kunnen bouwen voor lage inkomens-gezinnen. Dit gaat via het huisvestingsinstituut INVUR. Die neemt het grootste deel van de financiering op zich, de gemeente 1.900 dollar, de Nicaraguaanse ONG ANF draagt ook bij. De bewoners betalen 410 dollar en moeten meehelpen bij de bouw. De kosten voor de bouw zijn US\$ 6.700.

De gemeente geeft maandelijks een bijdrage aan de Casa Materna voor eten, daar verblijven tussen de 20 en 30 zwangere vrouwen met hun kinderen uit plattelandsdorpjes.

Ook geven ze voor het eten van gemiddeld 35 kinderen in het kinderdagverblijf. 350 ouderen en gehandicapten krijgen iedere maand een bijdrage in levensmiddelen. En Los Pipitos krijgt een maandelijks bijdrage.

De boerenmarkt is nu iedere zaterdag op de nieuw gebouwde markt. De winkelruimtes op deze markt, voor de middenstand uit La Libertad, zijn nog niet in gebruik vanwege problemen met de elektriciteitsaansluitingen. Ook het terrein voor het busstation is nog niet verhard. In het centrum wordt nu de hoofdstraat gerepareerd, ook op het platteland worden wegen verhard.

De korte cursussen lopen door, er wordt naailes gegeven aan 25 vrouwen, en twee groepen van 25 vrouwen krijgen 2 dagen per week les in banketbakken.

Het probleem met de eerste groep veeteeltcursisten die nog geen diploma hadden gekregen omdat de cursusgever Inatec zei dat de gemeente nog geld schuldig was, is gelukkig opgelost. Alle 12 cursisten hebben hun diploma gekregen. We feliciteren de burgemeester met dit resultaat.

We zeggen wederom dat ook de gemeente kleine projecten mag indienen bij FC Juntos-DOS. Als reactie hierop zegt ze dat ze graag ondersteuning willen voor de aankoop van materialen voor de cursussen, bijvoorbeeld stof en andere benodigdheden voor de naailes, of een grote oven voor de bakkers. Ook zouden ze graag weer een cursus elektriciteit of metselen willen opstarten.

Jan vertelt over de vijf projectaanvragen die binnen zijn gekomen, dat er al twee van zijn goedgekeurd en dat er drie in behandeling zijn. Dat we voor de zonnepanelen en het echoapparaat een flinke korting hebben kunnen bedingen. Aangezien hiermee wel een flinke hap uit de financiële middelen van DOS gaat, zeker door het echoapparaat, heeft DOS geen mogelijkheden om ook het vijfde project, het opknappen van de Casa de La Hermandad, in zijn geheel op zich te nemen. De situatie is nu zo dat als het regent, je ook binnen een paraplu nodig hebt. Activiteiten organiseren lukt nu niet. Vandaar, en ook vanwege de sociale functie van FC Juntos en de Casa, het verzoek aan de gemeente om de helft te financieren. De burgemeester is zeer terughoudend, ook over het verzoek om hierover een intentieverklaring te ondertekenen. Ze kan niets toezeggen, omdat het eerst aan de raad voorgelegd moet worden en ook met de financiële

afdeling moet overlegd worden. Bovendien ondersteunt de gemeente al veel sociale programma's. Al met al komen we erop uit dat FC Juntos-DOS een begroting mag indienen. Jan neemt op zich om dit samen met Marta op te stellen. Hiermee sluiten we het gesprek af. De burgemeester nodigt ons uit om mee te gaan naar de overdracht van een van de 15 onlangs opgeleverde woningen. Als we buiten op de stoep staan te wachten, komen Marta en Ivania bij ons staan. Zij zeggen dat zij als raadsleden volledig achter het voorstel staan om 50% van het project bij te dragen. En dat ze er zeker van zijn dat ze ook de andere FSLN-raadsleden kunnen overtuigen en daarmee hebben ze dan een meerderheid in de raad. Dus dat is positief.

Bij de opening van de woning hebben de mensen waarschijnlijk al een tijdje zitten wachten. Het wordt een activiteit met veel toespraken, waarbij ontelbare keren de nationale regering bedankt wordt. Na het doorknippen van het lint gaan we terug naar het hotel.

Zaterdag 16 november

Gisterenavond heeft dr. Byron doorgegeven dat het plan voor deze ochtend, het bezoeken van twee boerenbedrijven die mogelijk een zonnepaneel krijgen, niet doorgaat. Op het programma staat al dat we maandag twee andere boerderijen bezoeken, we gaan nu maandag alles in een keer doen.

Aangezien het zaterdag is, besluiten we naar de boerenmarkt te gaan. We nemen weer een tuktuk, als we aankomen valt wat we zien wat tegen. Er zijn wel kraampjes in de gebouwde ruimtes, maar andere verkopers hebben spullen op een stuk plastic op de grond uitgesteld. Bij navraag blijkt dat ze normaal gesproken onder een partytent staan, maar de jongeren die deze tent opbouwen zijn niet op komen dagen. De meeste verkopers waar we mee gesproken hebben, zeggen dat de verkoop hier slechter gaat dan toen ze nog in het centrum op het schoolplein stonden. Wellicht wordt de aanloop beter als de winkelruimtes in het andere deel van de markt bezet zijn.

In het andere deel blijkt een naailes en een banketbakersles aan de gang te zijn. De vrouwen zijn enthousiast aan het werk, we blijven een tijdje bewonderd toekijken hoe een net gebakken taart gedecoreerd wordt. Voor de cursisten is het de laatste les, hiermee is de cursus voor dit jaar afgerond. Als we weglopen, worden we weer teruggeroepen. We moeten toch echt een stukje taart proeven! En hij is lekker!

's Middags om 2 uur komt Marta naar de Casa de la Hermandad om de aanvraag voor de gemeente op te stellen. Jan heeft al een voorstel uitgewerkt, dat lezen we aan haar voor. Marta is het er mee eens, zij maakt een inleiding en afsluiting op z'n Nicaraguaans. Monic zal de vertaling uitwerken, zodat we het in de komende week, voorzien van de handtekeningen, kunnen inleveren bij de gemeente.

Zondag 17 november

Om 9 uur 's ochtends gaan we naar de kerk. Na de mis hebben we een afspraak met de nieuwe pastoor, padre José Serrano, om over het bejaardencentrum te praten. Dr. Byron, Danilo en Marta zijn ook aanwezig.

We hebben het eerst nog even over de inhoud van de preek, dat wie niet werkt, niet zal eten. Dan gaan we over op het onderwerp Asilo de Ancianos, het door de gemeente La Libertad, het mijnbedrijf B2Gold en DOS ondersteunde bejaardentehuis. De padre is sinds februari aangesteld in La Libertad. De maaltijden voor de ouderen heeft hij steeds kunnen voorzetten. Het aantal personen dat komt verschilt per dag, maar het ligt tussen de 25 en 40 ouderen en mensen met psychische problemen. De financiering hiervan komt van de collecteopbrengsten (zo'n 80% van het benodigde bedrag), van de vakbond van mijnwerkers krijgen ze olie en rijst. Van de gemeente zou hij maandelijks 7.000 córdobas moeten ontvangen, maar die krijgt hij niet elke maand. Wel levert hij daarvoor maandelijks een aanvraag in bij de gemeente. Het bedrag is naar beneden bijgesteld, aan het begin kreeg het Asilo nog 15.000 córdobas. Er werken nu drie vrouwen in het Asilo, twee voor het koken en een voor de schoonmaak. De padre heeft een tijd geleden wel contact gehad met het mijnbedrijf, maar die zeiden toen dat de zaken niet goed liepen. Ze hebben eenmalig 400 dollar beschikbaar gesteld.

Momenteel zijn er geen bewoners in het Asilo. Mochten er oudjes komen, zegt de padre, dan zou ik direct contact opnemen met het gezondheidscentrum, met de gemeente en met FC Juntos, want ik ben niet de enige verantwoordelijke hiervoor.

Marta geeft aan dat het in een bejaardentehuis gaan wonen niet in de Nicaraguaanse cultuur zit. Ze heeft wel met een aantal ouderen hierover gepraat, dat het goed voor hun zou zijn om daar te gaan wonen, maar de reactie was dan dat ze dat niet willen omdat ze zich dan opgesloten voelen. Momenteel zijn er geen ouderen die geen onderkomen hebben.

We zeggen dat een reden kan zijn dat men niet voldoende op de hoogte is wat het wonen in de Asilo precies inhoudt, dat er gebrek aan informatie is, ook bij familieleden. Coördinatie met het gezondheidscentrum om te regelen dat er bijvoorbeeld een keer per week een algemeen arts en een psycholoog naar het Asilo gaan voor onderzoek en begeleiding van de ouderen die er nu voor de maaltijden komen, al een goed begin zou zijn. Marta zegt toe het daar met haar baas, de directeur van het gezondheidscentrum, over te hebben. Ook zal er meer contact zijn tussen de padre en FC Juntos. We hebben een goede indruk van de nieuwe pastoor, hij is betrokken en praktisch ingesteld.

De padre benadrukt dat mochten er oudjes in het Asilo komen wonen, dat hij dan niet weet hoe hij het zou moeten financieren. Hierop komen wel wat suggesties van de FC Juntosleden over organisaties die mogelijk een bijdrage kunnen leveren. Al met al blijft de financiering van de exploitatie een probleem en daar is geen structurele oplossing voor in zicht.

's Middags gaan we met doctor Byron en Denis bij 3 woningen langs die onderdeel uitmaken van het woningbouwprogramma dat FC Juntos uitvoert. We gaan eerst kijken bij Sergio junior, zijn huis ziet er erg mooi uit. En hij is bij met de betalingen. Het tweede huis is een huis uit de eerste fase, op het terrein bij de ingang van de stad. Helaas zijn de bewoners niet thuis. Bij deze woning had de oorspronkelijke begunstigde een enorme betalingsachterstand, maar zij woont er niet meer. Haar man en een zoon hebben nu de betalingen overgenomen en betalen een

hoger bedrag per maand, namelijk 100 dollar. Bij het derde huis waren we ook nog niet eerder geweest, het is een huis uit de derde fase, de bewoonster woont er sinds 2007. Met stralende ogen zegt ze dat ze het huis al bijna afbetaald heeft, nog slechts 3 jaar te gaan!

Maandag 18 november

Bezoek aan een boerderij

We ontbijten wat vroeger, omdat we al om 8 uur bij de Casa de la Hermandad verwacht worden. Daar zijn Danilo en de boer naar wiens finca we gaan, Don Virgilio, al aanwezig. Omar gaat ook mee. De finca van Virgilio ligt de kant van Santo Domingo op, onderweg besluiten we eerst een rondje door Santo Domingo te maken. De grote mijn heeft z'n activiteiten uitgebreid naar Santo Domingo, dat is goed te zien. Ze hebben een aparte weg, parallel aan de gewone weg, aangelegd voor eigen gebruik. De mijnactiviteiten vinden ook dicht bij de bewoning plaats, soms maken ze zelfs een tunnel onder de huizen door. Een aantal huizen zijn daardoor al verzakt. De twee boeren zijn niet blij met al deze activiteiten vanwege met name de ontbossing.

We rijden weer een eindje terug, parkeren de pickup-auto en lopen verder naar de finca van Virgilio. Het is een flinke wandeling, over moeilijke paadjes. 25 minuten heen, terug doen we er 30 minuten over. Virgilio heeft zijn 150 koeien nu op een andere boerderij staan. In de droge periode komen ze hier terug, omdat het hier iets koeler is en er meer te grazen is. Virgilio heeft een aantal verschillende grassoorten op zijn terrein staan, ook een verbeterde grassoort waarvoor hij via het Schoon Water-project de zaden heeft gekregen. Hij heeft ook in het kader van dit project een bedrijfsplan gemaakt. Het bouwen van de stal met een verharde vloer maakte hiervan onderdeel uit. Er wonen permanent twee families, arbeiders van

Virgilio, op het terrein, in een heel eenvoudig onderkomen. Het voordeel van het hebben van een zonnepaneel is dat ze dan eerder, bij kunstlicht, met het melken kunnen beginnen. Hoe vroeger je de melk bij de fabriek voor melkopslag aanlevert, hoe beter de kwaliteit en hoe hoger de prijs die je krijgt. Hij wil graag verlichting in de stal en in het huis.

Op de terugweg gaan we langs bij de melkopslag, dat ligt een klein eindje verderop langs de weg. Het is een coöperatie, Virgilio is lid. De bouw is gefinancierd door de grote mijn. Ze nemen eerst monsters van de melk, is het niet goed, dan wordt de melk niet ingenomen. Voor de goedgekeurde melk hebben ze drie grote tanks, waar het op 3° Celsius wordt gehouden. De tankwagen van de grote fabriek komt een keer per dag de melk ophalen. De melk gaat daarna naar El Salvador.

Eigenlijk zouden we meer boerderijen bezoeken, maar de ochtend is al bijna om en bovendien hebben we nu een heel goede indruk gekregen van hoe het toegaat op een boerderij en het nut van zonnepanelen.

Virgilio nodigt ons uit voor de lunch, we gaan eten in de comedor van de moeder van Omar.

Om half twee zijn we weer in de Casa de la Hermandad, want om twee uur gaan we bellen met de DOS-leden Ted en Mart. Dr. Byron en Danilo nemen ook deel aan het gesprek. We vertellen wat we allemaal gedaan hebben en welke resultaten bereikt zijn.

's Middags werken we in het hotel aan de voorbereiding van de evaluatie van morgen.

Dinsdag 19 november

Evaluatie met FC Juntos

Goed voorbereid gaan we naar de Casa de la Hermandad voor de evaluatie. Alle FC Juntos-leden zijn aanwezig, behalve Marta, want die is de hele week voor training in Managua. Yamileth is er natuurlijk ook bij. Dr. Byron, de voorzitter, opent de bijeenkomst. Hij vertelt dat ze het erg fijn vonden dat we er waren, dat het programma zo goed als geheel afgewerkt is en dat er goede resultaten bereikt zijn.

Daarna gaan we over op de evaluatie. We hebben het ingedeeld in thema's¹: de financiële situatie van FC Juntos en het woningbouwprogramma, de ingediende projecten, het bejaardentehuis en nog een paar algemene mededelingen. Via een powerpointpresentatie lopen we alle thema's langs. Bij het zonnepanelenproject wordt er onderling druk gediscussieerd over hoe het te organiseren, of de fondsen naar de bankrekening van FC Juntos overgemaakt gaan worden of naar een door het stroomgebiedcomité te openen eigen rekening, dat er een goede administratie bijgehouden moet worden, over de selectiecriteria, enz. Wij zijn van mening dat het stroomgebiedcomité prima in staat is om een goede selectie te maken en om het project goed uit te voeren. Ze hebben al ervaring met het zelf implementeren van een project. En ze zijn een rechtspersoonlijkheid, dus kunnen ze een rekening openen bij de

bank. Danilo, die zowel voorzitter is van het stroomgebiedcomité als lid van FC Juntos, is de coördinator voor dit project. Bij het project voor het gezondheidscentrum geeft Dr. Byron aan dat ze al aan de gedelegeerde van het Ministerie van Gezondheid hebben meegedeeld dat het echoapparaat in het gezondheidscentrum moet blijven, dat het niet meegenomen mag worden naar het platteland. FC Juntos zal de monitoring gaan doen, om te kijken of het apparaat op de juiste manier gebruikt wordt en zal maandelijks vragen om een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken. Ook geven ze aan dat er in het contract moet komen te staan dat het gezondheidscentrum zelf moet zorgen voor de benodigde materialen.

Het project van FC Juntos voor vervanging dak en van de watertank en de constructie is duidelijk. We gaan ervan uit dat als de gemeente La Libertad de 50% bijdraagt, de juridische afdeling van de gemeente een contract zal opstellen. Voor de 50% van DOS komt er een contract tussen FC Juntos en DOS.

Over het Asilo zijn ze blij dat er nu meer contact komt tussen padre José en FC Juntos. Ze beamen dat hier weinig bekend is over hoe het leven in een bejaardentehuis eruit ziet en dat ze informatie hierover op hun internetpagina willen zetten.

We geven aan dat er ook in 2020 kleine projecten ingediend kunnen worden. Ook vertellen we over de onlangs genomen besluiten van de gemeente Doetichem, dat de stedenband voortgezet zal worden, maar dat er geen financiële bijdrage voor DOS komt.

Als laatste behandelen we het door DOS uitgewerkte format voor projectaanvragen. Ze vinden het erg prettig om zo'n handleiding te hebben.

Op de agenda staat eigenlijk nog het bespreken van de plannen voor volgend jaar. Maar afgezien van de al geopperde ideeën over activiteiten in de Casa de la Hermandad, liggen er nog geen concrete plannen. We spreken af dat FC Juntos hier over vergadert en dat ze de plannen doorsturen naar DOS.

Dr. Byron en Jan ondertekenen het contract voor de aankoop van een computer en printer. En daarmee hebben we alles afgerond.

Om zes uur staat het afscheidseten op het programma, aangeboden door DOS. De moeder van Omar maakt het eten klaar. Het gaat allemaal plaatsvinden in de Casa de la Hermandad.

¹ Zie bijgevoegde document

We gaan wel eerst langs de yoghurt-makerij. De hele week is ons al beloofd dat we de yoghurt mogen proeven, maar het is er nog steeds niet van gekomen. Het is een geweldig initiatief van de zoon van Danilo, die heeft agroindustrie gestudeerd. Met een heel klein beginbedrag is hij begonnen met z'n bedrijfje, de melk komt rechtstreek van de boerderij. Hij maakt yoghurt met verschillende smaken. De verkoop gaat heel goed, hij verkoopt in La Libertad, San Pedro, Santo Tomás en Juigalpa. We krijgen eerst een toastje met Griekse yoghurt en daarna een beker met kiwi-yoghurt plus verse banaan en appel. Het is heerlijk!

Als we bij de Casa de la Hermandad aankomen, zijn er nog maar weinig genodigden, dus wachten we op de stoep. Als iedereen komt zijn we met z'n dertigen!

De moeder van Omar komt het eten brengen en ze stalt het uit op de klaarstaande tafels. Langzaam komen er meer mensen, we gaan ook maar naar binnen. Ze hebben aan Jan's verjaardag komende zaterdag gedacht!

Er hangt een prachtige versiering met Feliz Cumpleaños en er is een verjaarsdagstaart! Aan het eind van de avond wordt er ook nog een piñata opgehangen!

Het is wederom erg gezellig, het eten is heerlijk. De band van don Jesús vrolijkt de boel weer op. De burgemeester moest vandaag naar Managua, ze is laat terug, maar komt toch nog even langs. Ze probeert zelfs de piñata stuk te slaan.

We gaan niet al te laat weg, want morgen wordt een zware dag: Jan terug naar Nederland en Monic naar León.